

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Масенко Марина Віталіївна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Особливості формування та аналізу фінансових результатів діяльності
підприємства

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Студентки 4 курсу _____ М. В. Масенко

групи Ф-71а

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело. _____ М. В. Масенко

Керівник к. е. н, доцент _____ Н. А. Дехтяр

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему «ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ
РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»
студентки Масенко Марини Віталіївни

Актуальність теми кваліфікаційної роботи: Одним із вагомих показників, які характеризують ефективність діяльності підприємства та перспективи його розвитку є фінансовий результат. Величиною, що відображує кінцевий результат діяльності та слугує джерелом збільшення виробництва підприємства є прибуток. Тому маємо на меті дослідити фінансовий результат товариства, що доводить актуальність обраної нами теми.

Мета кваліфікаційної роботи: визначення особливостей формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Об'єкт дослідження: процес формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні основи формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Основний результат роботи: визначено сутність та види фінансових результатів підприємства; досліджено особливості проведення аналізу фінансових результатів підприємства; надано загальну характеристику та проведено аналіз фінансового стану ПрАТ «Домінік»; оцінено склад та ефективність формування фінансових результатів діяльності ПрАТ «Домінік» за 2015-2019 роки.

Ключові слова: фінансовий результат, фінансові показники, чистий прибуток, рентабельність, фінансовий аналіз, факторний аналіз.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 36 сторінках, з яких список використаної літератури із 40 найменувань. Робота містить 11 таблиць, 3 рисунка, а також 1 додаток.

Рік захисту роботи – 2021 рік

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Д.е.н., професор
_____ Л. Л. Гриценко
«__» _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

студентці 4 курсу групи Ф-71а

Масенко Марині Віталіївні

1. Тема роботи «Особливості формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства» затверджена наказом по СумДУ № 0191-VI від «19» квітня 2021 року.
2. Термін подання студентом закінченої роботи «07» червня 2021 року.
3. Мета кваліфікаційної роботи: дослідження особливостей формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
4. Об'єкт дослідження: процес формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
5. Предмет дослідження: теоретичні та практичні основи формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
6. Кваліфікаційна робота виконується за матеріалами ПрАТ «Домінік».
7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети.

№ п/п	Назва розділу	Термін подання
1	Подання на перевірку теоретичної частини кваліфікаційної роботи	до 21.05.2021
2	Подання керівнику на перевірку аналітичної частини кваліфікаційної роботи	до 28.05.2021

Зміст завдань для виконання поставленої мети кваліфікаційної роботи бакалавра: дослідити сутність та види фінансових результатів підприємства; привести методику проведення аналізу фінансових результатів підприємства; надати загальну характеристику та здійснити аналіз фінансового стану ПрАТ «Домінік»; проаналізувати склад та ефективність формування фінансових результатів діяльності ПрАТ «Домінік» за 2015-2019 роки; визначити напрямки підвищення фінансових результатів підприємства.

8. Консультації щодо виконання роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1			
2			
3			

9. Дата видачі завдання: «25» березня 2021 року

Керівник кваліфікаційної роботи _____

Н. А. Дехтяр

Завдання до виконання одержав _____

М. В. Масенко

ЗМІСТ

Вступ.....	6
1 Економічна сутність та види фінансових результатів підприємства	8
2 Методологічні аспекти проведення аналізу фінансових результатів підприємства.....	14
3 Загальна характеристика діяльності та аналіз фінансового стану ПрАТ «Домінік»	22
4 Аналіз складу та ефективності використання фінансових результатів ПрАТ «Домінік».....	31
Висновки.....	44
Список використаних джерел	47
Додаток А Звітність ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 роки	50

ВСТУП

В наші дні всі підприємства оцінюють свою діяльність за фінансовими результатами. Фінансові показники свідчать про ефективність його діяльності та отриманий прибуток, який є основною метою будь-якого підприємства. Для здійснення виробничо-фінансової діяльності товариств задіяна велика кількість матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Тому вивчення шляхів визначення та поліпшення фінансових результатів, зв'язок з іншими економічними показниками для створення умов підвищення конкурентоспроможності та прибутковості підприємства, забезпечення сталого економічного розвитку на довгі роки займають важливу науково-практичну роль у вивченні цього питання.

Зростання фінансового результату дозволяє підприємству самостійно фінансуватися, розширювати виробництво та зміцнювати фінансові відносини з партнерами. Тому маємо на меті дослідити фінансовий результат підприємства, що доводить актуальність обраної нами теми.

Сутність фінансових результатів розглядає достатня кількість фінансистів, економістів, наукових діячів, серед них представлені Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Партин Г. О., Пантелєєв В. П., Сніжко О. С., Аніловська Г. Я., Висоцька І. Б., Петрович Й. М., Поддєрьогін А. М та ін.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження особливостей формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Відповідно до поставленої мети були визначені наступні завдання:

- дослідити сутність та види фінансових результатів підприємства;
- розглянути методику проведення аналізу фінансових результатів підприємства;
- надати загальну характеристику та провести аналіз фінансового стану ПрАТ «Домінік»;

– проаналізувати склад та ефективність формування фінансових результатів діяльності ПрАТ «Домінік» за 2015-2019 роки та розглянути основні напрямки підвищення фінансових результатів підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Кваліфікаційна робота бакалавра виконана на матеріалах ПрАТ «Домінік», котре є підприємством харчової промисловості, зайняте в галузі виробництва солодощів, яке випускає продукцію під торговою маркою «Домінік».

Предметом теоретичні та практичні основи формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи: економічного аналізу, порівняння, факторний, горизонтальний та вертикальний аналіз, аналіз відносних і абсолютних показників.

Інформаційну базу кваліфікаційної роботи бакалавра склали наукові роботи вітчизняних та зарубіжних вчених в галузі економіки і фінансів, навчальні підручники та посібники, монографії з питань дослідження фінансового результату підприємств, а також фінансова звітність ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 роки.

1 Економічна сутність та види фінансових результатів підприємства

У сучасних умовах економічного розвитку суб'єктів господарювання питання формування та використання фінансових результатів є досить важливими, оскільки саме вони є основним результативним показником їх функціонування. Необхідно відмітити, що основною метою діяльності підприємств, що здійснює підприємницьку діяльність є отримання прибутку та визначення шляхів його зростання. Наявність чистого прибутку, отриманого від здійснення різних видів діяльності суб'єкта господарювання, в цілому відображається на фінансово-економічних показниках, які виступають індикаторами фінансового стану підприємства та формують фінансовий потенціал його розвитку.

Розуміння сутності та значення фінансового результату підприємства і можливість прийняття ефективних управлінських рішень для його подальшого стратегічного розвитку є головною передумовою підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання. Дослідження проблем формування, використання та аналізу фінансових результатів суб'єктів господарювання відображено у працях відомих вітчизняних науковців, зокрема Загороднього А. Г., Вознюка Г. Л., Партин Г. О. [13], Аніловської Г. Я., Висоцької І. Б. [33], Пантелєєва В. П., Сніжка О. С. [23], Петровича Й. М. [25], Поддєрьогіна А. М. [34] та ін. Науково-методичні підходи щодо визначення сутності поняття фінансові результати підприємства подані в таблиці 1.1.

У ході дослідження було проведено аналіз нормативної, наукової та довідкової літератури з метою виявлення особливостей змістовних характеристик поняття фінансових результатів підприємства та визначення його місця в організації фінансових відносин. Результати аналізу виявили, що серед фахівців різних сфер (фінансистів, економістів та правників) не існує однозначності у визначенні трактування поняття «фінансовий результат».

Так, відповідно до нормативно-правової бази України, а саме національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до

фінансової звітності», фінансові результати діяльності підприємства відображаються в окремих категоріях «прибуток» і «збиток», при цьому вони мають єдиний, але протилежний за змістом алгоритм їх формування [28]. Співставлення доходів і витрат, що формуються від різних видів діяльності підприємства та відображаються у бухгалтерському обліку, дозволяє визначити позитивний чи негативний фінансовий результат. З практичної зору такий підхід щодо формування фінансових результатів є найбільш зручним при проведенні аналізу показників прибутковості діяльності підприємства.

Таблиця 1.1 – Науково-методичні підходи до визначення поняття фінансові результати підприємства

Автор	Визначення
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [28]	Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Збиток – це перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати
А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Г. О. Партин [13]	1) різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час; 2) приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді
Г. Я. Аніловська, І. Б. Висоцька [33]	Економічний підсумок виробничої діяльності підприємства, виражений у вартісній (грошовій) формі
В. П. Пантелеєв, О. С. Сніжко [23]	Прибуток (збиток) від конкретного виду діяльності (виробничої, надання послуг або торгової), який визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), інших операційних доходів, адміністративних витрат та витрат на збут відповідного виду діяльності та інших операційних витрат
Й. М. Петрович [25]	Співставлення регламентованих податковим законодавством валових доходів і валових витрат
Лондар С. Л. [15]	Приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період
А. М. Поддєрьогін [34]	Сальдо всіх надходжень і всіх витрат
М. В. Патарідзе-Вишинська [24]	Форма доходу суб'єкта господарської діяльності, що здійснює певний вид діяльності
Р. В. Скалюк [30]	Економічна категорія, яка формується поступово протягом фінансово-господарського року від різних видів діяльності і виражається чистим доходом (прибутком), який залишається у підприємства на власні потреби

Такі вчені, як А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Г. О. Партин [13], Й. М. Петрович [25], та А. М. Поддєрьогін [34] при визначенні сутності фінансових

результатів дотримуються підходу щодо трактування даного поняття як розрахункової кількісної величини між його складовими – доходами і витратами. В той же час, група авторів А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Г. О. Партин [13] і С. Л. Лондар [15] вважають, що фінансові результати можна розглядати з позиції джерел формування власних фінансових ресурсів що характеризують приріст чи зменшення капіталу підприємства.

В свою чергу, Г. Я. Аніловська, І. Б. Висоцька трактують фінансовий результат підприємства з економічної точки зору, при цьому звертають увагу на можливості його одержання від здійснення підприємством виробничої діяльності, оціненої у вартісному виразі [33].

В. П. Пантелєєв і О. С. Сніжко зауважують, що фінансовий результат, тобто прибуток або збиток, формується від виробничої, торгової діяльності чи надання послуг, розраховується як сума валового прибутку або збитку, скоригована на рух грошових коштів від здійснення лише іншої операційної діяльності (інших операційних доходів, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат) [23]. Однак, відповідно до НП(С)БО, сучасне підприємство здійснює також інвестиційну і фінансову діяльність, яка залежно від галузевої специфіки може досить значно впливати на формування фінансових результатів.

М. В. Патарідзе-Вишинська вважає, що фінансовий результат є формою доходу, що може отримати підприємство в результаті здійснення різних видів господарської діяльності [24]. Тобто даний автор ототожнює дану категорію з доходом, який має інші сутнісні та змістовні ознаки.

Науковець Р. В. Скалюк стверджує, що фінансовий результат виступає чистим доходом від різних видів діяльності суб'єкта господарювання і в подальшому підлягає розподілу на забезпечення власних потреб [30].

Таким чином, узагальнюючи вище наведені визначення, можна сказати, що фінансовий результат являю собою результат діяльності підприємства, який може бути прибутком або збитком та розраховується як різниця між доходами і витратами підприємства. І саме фінансовий результат характеризує якість підприємства.

Необхідно також зазначити, що позитивне значення категорії фінансового результату діяльності підприємства, що відображається в прибутку, свідчить про збільшення обсягу власних фінансових ресурсів та зростання фінансового потенціалу в цілому. А негативний (від'ємний) показник фінансового результату формує збиток підприємства і характеризує низький рівень ефективності введення господарської діяльності, нераціональне використання наявного трудового, матеріального та фінансового капіталу і відображається у низьких якісних характеристиках роботи менеджменту підприємства.

Для здійснення результативної господарської діяльності підприємство повинно задіяти значний потенціал фінансових, трудових та матеріальних ресурсів і забезпечити їх ефективне використання [39]. В свою чергу фінансові результати характеризують такі аспекти діяльності підприємства як продуктивність праці, рівень та спосіб використання трудових ресурсів, матеріальних ресурсів та грошових ресурсів, собівартість товарів, її якість, розмір та ціну реалізації продукції, тощо [11].

Фінансовий результат, який є одним із основних показників підприємства, також можна розглядати як орієнтир, що відображає напрямок його розвитку. У сучасних умовах ведення бізнесу незалежність та відповідальність підприємств при створенні та прийнятті управлінських рішень збільшують забезпечення їх ефективної діяльності. Ефективність фінансової, інвестиційної та виробничої діяльності підприємства відображається у досягненні фінансових результатів. Фінансовий результат є узагальнюючим показником, який об'єднує всю фінансову діяльність підприємства, що дає можливість установити зв'язок з іншими економічними показниками.

Отже, формування фінансових результатів розглядається як частина загальної системи управління, яка передбачає прийняття рішень щодо забезпечення необхідного розміру на рівні суб'єкта господарювання для досягнення тактичних та оперативних цілей.

Розглянемо детальніше класифікацію фінансових результатів підприємницької діяльності [16]. Виділяють продуктивний та правовий аспекти.

Продуктивний аспект включає класифікацію фінансових результатів за видами діяльності, за періодом формування та з метою складання звітності. Правовий аспект включає – методику розрахунку прибутку (збитку), відповідність плану, особливості оподаткування прибутку (збитку) та спосіб використання прибутку.

За значенням підсумкового результату господарювання виділяють:

- прибуток;
- збиток.

За періодом формування виділяють:

- фінансовий результат минулого року;
- фінансовий результат звітнього року;
- фінансовий результат майбутнього року.

Види прибутку відповідно до видів діяльності поділяються на:

- від операційної діяльності;
- від інвестиційної діяльності;
- від фінансової діяльності.

З метою складання фінансової звітності розрізняють:

- валовий прибуток;
- фінансовий результат від операційної діяльності;
- фінансовий результат до оподаткування;
- чистий фінансовий результат.

Відповідно до методики розрахунку фінансових показників розрізняють такі види прибутку (збитку):

- валовий;
- чистий;
- маржинальний.

За відповідністю плану виділяють такі види прибутку (збитку):

- недоотриманий;
- плановий;
- надлишковий.

Особливості оподаткування прибутку (збитку):

- оподаткований;
- звільнений від оподаткування.

Спосіб використання прибутку:

- нерозподілений;
- розподілений.

Отже, фінансовий результат є визначальним критерієм прибутковості, а його позитивне значення визначає можливість подальшого розвитку суб'єкта господарювання і створює фінансовий запас стійкості, що дозволяє йому швидко реагувати на зміну ринкових умов.

Бізнес повинен приносити прибуток, який є важливою категорією, що відображає саме позитивний фінансовий результат. З огляду на головну мету підприємства – максимізувати прибуток, ми можемо говорити про важливість планування фінансових результатів і прибутку на довгострокову перспективу. Тому для підвищення конкурентоспроможності компанії рекомендується дуже уважно вивчити і проаналізувати зміну прибутку.

Таким чином, фінансовий результат досить складна категорія та виступає основним, загальним показником економічної ефективності. Фінансовий результат, а саме прибуток є головною метою діяльності будь-якого підприємства та одним із важливих показників, що визначають ефективність його діяльності. Інформація про фінансовий результат відображається у фінансовій звітності підприємства та є відкритою інформацією для визначення рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості та є основним джерелом інформації для потенційних партнерів.

2 Методологічні аспекти проведення аналізу фінансових результатів підприємства

Аналіз фінансових результатів діяльності – це сукупність прийомів та методів, за допомогою яких оцінюють результати діяльності підприємства за визначений період часу, та мають на меті визначення результативності використання ресурсів, виявлення недоліків в управлінні ними та розробці системи заходів щодо покращення результативності функціонування підприємства [5].

У системі аналізу фінансових результатів діяльності підприємства застосовують такі елементи як:

- горизонтальний аналіз даних, який являє собою дослідження зміни всіх показників поточного періоду;
- вертикальний аналіз – дослідження структури показників та їх зростання або скорочення;
- трендовий аналіз, який досліджує динаміку зміни показників фінансових результатів у звітному період та визначає характер тренду, тобто основну тенденцію зміни динаміки показників;
- порівняльний аналіз – внутрішньогосподарський аналіз показників звітності в цілому по підприємству та його структурними підрозділами, а також порівняно з показниками конкурентів, середньогалузевими показниками та показниками за минулі періоди;
- факторний аналіз, який досліджує вплив окремих факторів на результативний показник.

Для аналізу формування та використання фінансових результатів діяльності підприємств використовуються такі джерела інформації як: фінансовий план, бізнес-план, показники фінансової звітності – форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», , форма № 4 «Звіт про власний капітал» та форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності», дані статистичної звітності.

Необхідно зазначити, що основні завдання аналізу фінансових результатів підприємства зводять до [26]:

- 1) постійного контролю за здійсненням планів прибутку;
- 2) виявлення факторів, які впливають на формування фінансових результатів та їх розрахунок;
- 3) вивчення напрямків і тенденцій розподілу чистого прибутку;
- 4) виявлення шляхів зростання чистого фінансового результату (чистого прибутку);
- 5) розробки системи заходів щодо ефективного формування та використання фінансових результатів діяльності підприємства.

Для проведення аналізу фінансових результатів важливим є механізм розрахунку показників формування фінансового результату.

Розглянувши НП(С)БО 1, окремі статті форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» визначимо сутність формування фінансового результату [28]:

- валовий прибуток розраховується як різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю товарів, робіт, послуг;
- прибуток (збиток) від операційної діяльності – це алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних, витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;
- прибуток (збиток) до оподаткування – це алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів, фінансових та інших витрат;
- чистий прибуток (збиток) розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування.

Для підвищення рівня прибутковості на підприємстві треба проводити організаційні, технічні заходи та розробляти економічні важелі та стимули. До організаційних заходів відносять: покращення виробничої та організаційної структури, удосконалення структури управління, здійснення диверсифікації та

реструктуризація виробництва тощо. До технічних заходів належать: модернізація технічної бази, оновлення виробництва, вдосконалення продукції, що випускається. Економічні важелі та стимули – покращення тарифної системи і системи оплати праці тощо.

Розмір і характер прибутку та збитків за кожен період діяльності підприємства є найважливішими кінцевими показниками їх роботи, тому, визначаючи їх, слід використовувати дану схему (рис. 2.1).

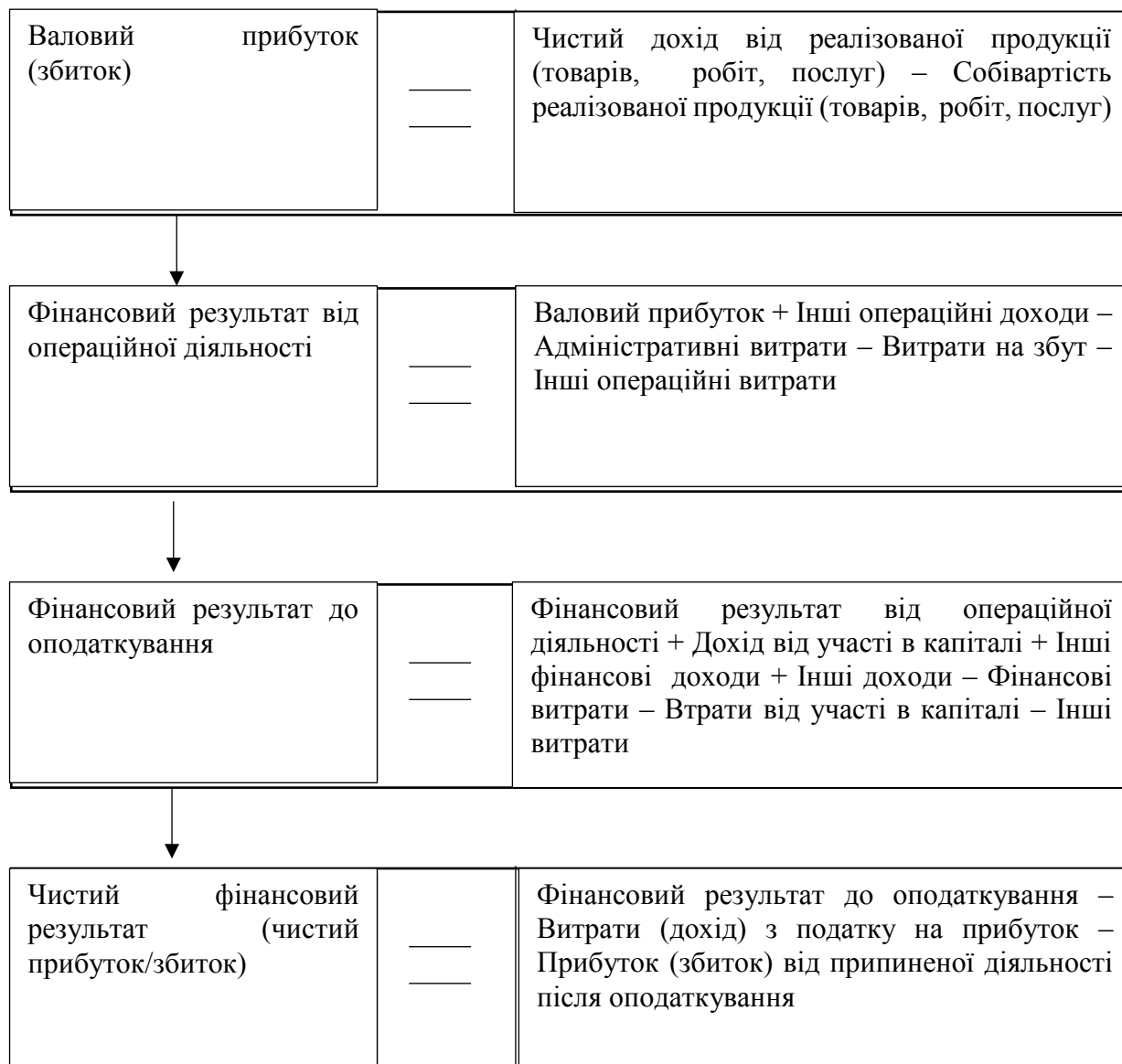

Рисунок 2.1 – Алгоритм визначення фінансового результату підприємства [27]

Вагомим показником, який характеризує фінансовий результат господарської діяльності підприємства за певний період є прибуток. Але абсолютна сума прибутку не дає можливості оцінити ступінь ефективності діяльності

підприємства, так як містить порівняння суми отриманого прибутку із сумою затрат, які були витрачені на проведення підприємницької діяльності. З цієї причини в зарубіжній та вітчизняній економічній практиці використовуються показники рентабельності [35].

Рентабельність являє собою відносний показник, який встановлює міру прибутковості діяльності підприємства. Рентабельність розраховується як відношення величини прибутку підприємства до вартості майна чи капіталу або до обсягу реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) чи суми понесених на її виробництво витрат [6].

Показники, які відносять до загальних рентабельності (прибутковості) підприємства наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Характеристика показників рентабельності підприємства

Показник	Алгоритм розрахунку	Характеристика показника
Показники, що характеризують рентабельність (окупність) витрат виробництва й інвестиційних проектів		
Рентабельність виробничих витрат	Валовий прибуток (збиток) / Собівартість реалізованої продукції	показує скільки валового прибутку (збитку) припадає на 1 гривню виробничих витрат. Повинна зберігатися тенденція до зростання
Рентабельність операційних витрат	Валовий прибуток (збиток) / Операційні витрати	характеризує рівень прибутку отриманий в результаті здійснення операційних витрат
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	Чистий дохід від реалізації / Собівартість реалізованої продукції	за скільки обертів окупаються витрати
Показники, що характеризують рентабельність продажів		
Рентабельність продажів (комерційна рентабельність, ROS)	Чистий фінансовий результат (чистий прибуток) / Чистий дохід від реалізації	показує, наскільки ефективно й прибутково підприємство веде свою діяльність
Рентабельність реалізованої продукції	(Валовий прибуток + Інші операційні доходи - Інші операційні витрати) / (Собівартість реалізованої продукції - Адміністративні витрати - Витрати на збут)	характеризує рівень прибутковості операційної діяльності

Продовження таблиці 2.1

Показник	Алгоритм розрахунку	Характеристика показника
Показники, що характеризують прибутковість капіталу і його складових		
Рентабельність сукупних активів (рентабельність сукупного капіталу, економічна рентабельність, ROA)	Фінансовий результат до оподаткування / Сума активів	характеризує рівень прибутку, генерованого всіма активами підприємства, що перебувають у його використанні за балансом. Зменшення рівня рентабельності активів може свідчити про скорочення попиту на продукцію підприємства та про перенагромадження активів
Рентабельність власного капіталу (фінансова рентабельність, ROE)	Чистий фінансовий результат (чистий прибуток) / Власний капітал	характеризує рівень прибутковості власного капіталу, тому найбільший інтерес представляє для наявних і потенційних власників й акціонерів
Рентабельність виробничих активів	Чистий фінансовий результат (чистий прибуток) / Середньорічна вартість основних виробничих засобів і матеріальних оборотних коштів	показує рівень прибутковості основних і оборотних виробничих активів

Також вагоме місце в процесі здійснення аналізу фінансових результатів відводиться факторному аналізу, завдяки якому можна з'ясувати вплив факторів (рис. 2.2) на величину результативного показника, а саме прибутку підприємства. За результатами факторного аналізу можна оцінити якість прибутку і можливі шляхи його зростання.

Існує кілька методів факторного аналізу, за допомогою яких визначається фактор, який впливає на зміну результативного показника в порівнянні звітного року з попереднім. До них належать метод: ланцюгових замінів, абсолютних і відносних різниць, використання логарифмів тощо. Перші три перераховані методи засновані на методі елімінування. Він означає усунення, виключення впливу всіх факторів на значення результативного показника, крім одного.

Як зазначає Школьник І.О., розмір чистого фінансового результату підприємства може залежати від: зміни обсягу реалізації; зміни собівартості реалізованої продукції; зміни адміністративних витрат, витрат на збут і інших операційних витрат; зміни інших операційних доходів, зміни величини доходів та витрат від інвестиційної та фінансової діяльності та зміни величини сплаченого податку на прибуток [38].

Рисунок 2.2 – Фактори впливу на фінансові результати підприємства

Алгоритм розрахунку впливу представлених факторів на чистий фінансовий результат підприємства наведений в таблиці 2.1.

Таблиця 2.2 – Розрахунок впливу факторів на формування чистого фінансового результату підприємства

Фактор	Модель оцінки впливу фактору на зміну чистого фінансового результату
Чистий дохід від реалізації продукції: – загальна зміна	$\Delta\text{ЧД}_{\text{заг}} = \text{ЧД}_1 - \text{ЧД}_0$
– за рахунок зміни ціни	$\Delta\text{ЧД}_{\text{ц}} = \text{ЧД}_1 - (\text{ЧД}_1 / I_{\text{ц}})$ $I_{\text{ц}}$ – індекс середньої ціни реалізації
– за рахунок зміни обсягу реалізації	$\Delta\text{ЧД}_{\text{опр}} = (\text{ЧД}_1 / I_{\text{ц}}) - \text{ЧД}_0$
Собівартість реалізованої продукції: – загальна зміна	$\Delta\text{СРП}_{\text{заг}} = \text{СРП}_1 - \text{СРП}_0$
– за рахунок зміни ціни	$\Delta\text{СРП}_{\text{ц}} = \text{СРП}_1 - (\text{СРП}_1 / I_{\text{ц}})$
– за рахунок зміни обсягу реалізації	$\Delta\text{СРП}_{\text{опр}} = (\text{СРП}_1 / I_{\text{ц}}) - \text{СРП}_0$
Зміна інших операційних доходів	$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ІОД}} = \text{ІОД}_1 - \text{ІОД}_0$
Зміна адміністративних витрат, витрат на збут і інші операційні витрати	$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ВІОД}} = -(\text{АВ}_1 + \text{ВЗ}_1 + \text{ІОВ}_1) - (\text{АВ}_0 + \text{ВЗ}_0 + \text{ІОВ}_0)$
Зміна розміру доходів від інвестиційної та фінансової діяльності	$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ДІФД}} = (\text{ДУК}_1 + \text{ІФД}_1 + \text{ІД}_1) - (\text{ДУК}_0 + \text{ІФД}_0 + \text{ІД}_0)$
Зміна витрат від інвестиційної та фінансової діяльності	$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ВІФД}} = -(\text{ВУК}_1 + \text{ФВ}_1 + \text{ІВ}_1) - (\text{ВУК}_0 + \text{ФВ}_0 + \text{ІВ}_0)$
Зміна розміру сплаченого податку на прибуток	$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ПП}} = -(\text{ПП}_1 - \text{ПП}_0)$ $\text{ПП}_1, \text{ПП}_0$ – суми сплаченого податку на прибуток

Вплив факторних показників на чистий фінансовий результат (прибуток чи збиток) підприємства автор подає у вигляді адитивної моделі [38]:

$$\text{ЧФР} = \text{ЧД} - \text{СРП} + \text{ІОД} - \text{АВ} - \text{ВЗ} - \text{ІОВ} + \text{ДУК} + \text{ІФД} + \text{ІД} - \text{ФВ} - \text{ВУК} - \text{ІВ} - \text{ПП} \quad (2.9)$$

де: ЧФР – чистий фінансовий результат;

ЧД – чистий дохід;

СРП – собівартість реалізованої продукції;

ІОД – інші операційні доходи;
АВ – адміністративні витрати;
ВЗ – витрати на збут;
ІОВ – інші операційні витрати;
ДУК – дохід від участі в капіталі;
ІФД – інші фінансові доходи;
ІД – інші доходи;
ФВ – фінансові витрати;
ВУК – витрати від участі в капіталі;
ІВ – інші витрати;
ПП – податок на прибуток.

Таким чином, базою для проведення аналізу фінансових результатів підприємств служить чистий фінансовий результат – прибуток або збиток. Аналіз показників щодо одержання чистого прибутку або збитку необхідно аналізувати за його складовими частинами: валовий прибуток, прибуток (збиток) від операційної діяльності, прибуток (збиток) до оподаткування.

Так як показники рентабельності є відносними та характеризують ефективність господарської діяльності підприємства, їх потрібно аналізувати в динаміці, враховуючи галузь підприємницької діяльності, життєвий цикл підприємства і масштаби його діяльності. Формування набору показників для аналізу рентабельності залежить від тих завдань, які ставляться перед аналітиком. Метою розрахунку показників рентабельності можуть бути: оцінка ефективності продажів; оцінка ефективності використання власного капіталу; чи варто шукати шляхи приросту капіталу і ін.

Факторний аналіз дозволяє отримати ширшу характеристику змін певних факторів, які впливають на формування чистого фінансового результату підприємства. З його допомогою можна визначити позитивно чи негативно впливають певні показники.

3 Загальна характеристика та аналіз фінансового стану підприємства ПрАТ «Домінік»

ПрАТ «Домінік», відоме як «Полтавакондитер» – товариство харчової промисловості, знаходиться в місті Полтава, та виробляє солодоші. Хоча воно має давню історію (з 1919 р.), у наші дні це сучасне підприємство, яке відповідає міжнародним стандартам системи якості. Завдяки цьому підприємство з 2006 року має можливість реалізовувати продукцію на європейському ринку. Так як якість товарів відповідає вимогам сертифікації: ISO 22000:2005, IFS FOOD, ISO 9001:2015, то в теперішній час ринок збуту продукції значно розширився. Також підприємство має сертифікати «HALAL» и «UTZ Сосоа». Ця продукція представлена і на ринку України [3].

Основною метою діяльності даного підприємства є одержання прибутку від реалізації власної продукції, захист прав та інтересів його працівників та задоволення їх соціальних потреб.

Кількість працівників станом на 31 грудня 2019 року складала 795 осіб.

На кінець 2019 року товариство не мало філіалів або інших відокремлених структурних підрозділів та представництв. Товариство не належить до будь-яких об'єднань підприємств.

Основним видом діяльності є виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів. Також підприємство займається:

- виробництвом сухарів і сухого печива;
- виробництвом борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання;
- оптовою торгівлею цукром, шоколадом і кондитерськими виробами; – роздрібною торгівлею хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах.

Річна фінансова звітність підприємства «Домінік», яку можна знайти на офіційному сайті товариства виступає основним джерелом аналізу фінансового стану [3].

Пропонуємо почати аналіз фінансового стану підприємства ПрАТ «Домінік» з основних фінансово-економічних показників діяльності, які представлені у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Динаміка основних фінансово-економічних показників діяльності ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр., тис. грн. [1]

Показник	Рік					Відхилення 2019 р. до 2015 р., (+,-)
	2015	2016	2017	2018	2019	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	568070	627639	661401	565951	502668	-65402
Чистий фінансовий результат (прибуток / збиток)	45042	39705	38477	22472	21215	-23827
Необоротні активи	80246	96624	156578	150974	128004	47758
Оборотні активи	224259	248103	226473	244850	287881	63622
Власний капітал	259560	299359	337822	360274	381471	121911
Позиковий капітал	44945	45368	45229	35552	34414	-10531
Всього майна	304505	344727	383051	395824	415885	111380

Проаналізувавши дані таблиці 3.1, можемо відмітити, що протягом аналізованого періоду чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) не мав стійкої тенденції до змін. Однак, за період з 2015 по 2017 роки даний показник зростає, а починаючи з 2018 року і у 2019 році він зменшується. В цілому зменшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2019 році в порівнянні з 2015 роком становило 65402 тис. грн, або 11,51 %.

ПрАТ «Домінік» веде прибуткову діяльність, хоча загалом спостерігається зменшення прибутку на 23827 тис. грн. або 52,9 % в 2019 році порівняно з 2015 роком. Так, розмір отриманого чистого фінансового результату в 2015 році склав 45042 тис. грн., а у 2019 році – 21215 тис. грн.

Загалом вартість необоротних активів ПрАТ «Домінік» зростає у 2019 році в порівнянні з 2015 роком на 47758 тис. грн. або на 59,51 %. Хоча починаючи з 2018 року і у 2019 році, ми можемо спостерігати зменшення необоротних активів.

Загальне збільшення необоротних активів може свідчити про економічне зростання і підвищення активності на ринку.

Так як частка оборотних активів товариства у сукупних активах підприємства протягом аналізованого періоду нерівномірна, то структуру майна ПрАТ «Домінік» можна вважати ефективною тільки у 2017–2019 рр. (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 – Частка необоротних та оборотних активів у сукупних активах за 2015–2019 рр., %

Показник	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
Необоротні активи	26,35	28,03	40,88	38,14	30,78
Оборотні активи	73,65	71,97	59,12	61,86	69,22
Майно, разом	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Як свідчать дані таблиці 3.2, можемо відмітити, що частка оборотних активів товариства у сукупних активах підприємства має неоднозначну тенденцію. Спочатку вона зменшується до 2017 року, а з 2018 року починає зростати. Так, у 2015 році частка оборотних активів в сукупних активах підприємства становила 73,65 %, у 2016 році – 71,97 %, у 2017 році – 59,12 %, у 2018 році – 61,86 %, у 2019 році – 69,22 %. Так як частка оборотних активів у сукупних активах протягом аналізованого періоду перевищує 50 %, то аналізоване підприємство має так звану «легку» структуру. Це дозволяє отримати високі показники рентабельності та оборотності в порівнянні з тими підприємствами, в яких переважають необоротні активи.

Вартість оборотних активів загалом зростає у 2019 році в порівнянні з 2015 роком на 63622 тис. грн. або на 28,37 %, проте також має неоднозначну тенденцію. Оборотні активи зростають у 2016 році та у 2018–2019 роках, а у 2017 році – зменшуються. Їх загальне збільшення протягом аналізованого періоду викликано зростання частки запасів та грошей та їх еквівалентів.

Власний капітал має стійку тенденцію до зростання, та загалом протягом аналізованого періоду він зріс на 121911 тис. грн або 46,97 %. Його збільшення може свідчити про підвищення фінансової незалежності ПрАТ «Домінік».

Розмір позикового капіталу протягом аналізованого періоду навпаки стабільно зменшується. Так, у 2015 році він становив 44945 тис. грн., у 2016 році – 45368 тис. грн, у 2017 році – 45229 тис. грн, у 2018 році – 35552 тис. грн, а у 2019 році – 34414 тис. грн. Тобто його розмір протягом аналізованого періоду зменшився на 10531 тис. грн. або 23,43 %. Скорочення позикового капіталу обернено пропорційне збільшенню власного, що тільки підтверджує збільшення фінансової незалежності та зменшення фінансових ризиків аналізованого підприємства.

Детальна динаміка зміни капіталу підприємства «Домінік» за 2015–2019 рр. зображена на рисунку 3.1.

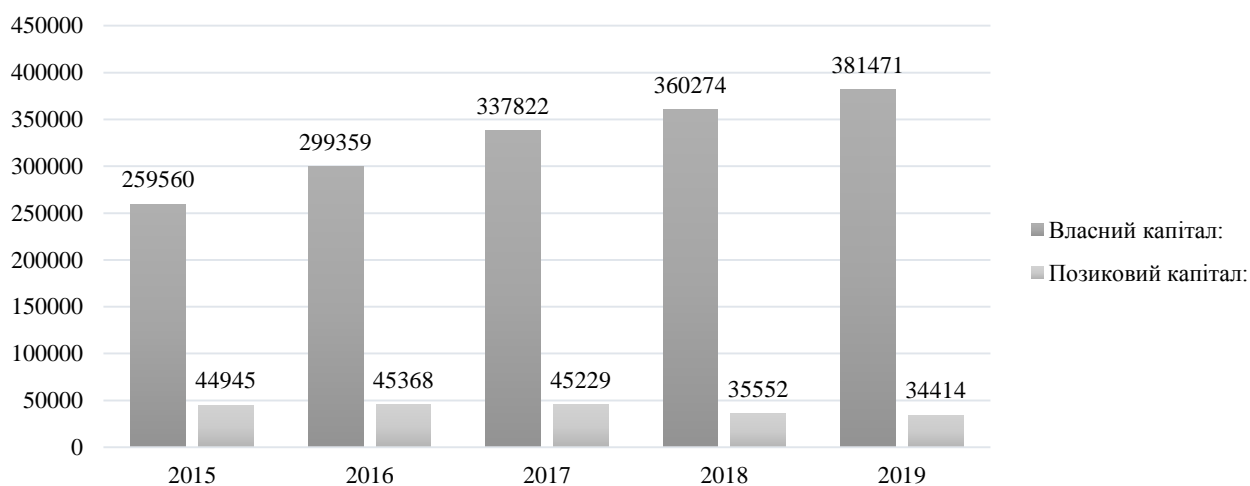

Рисунок 3.1 – Динаміка капіталу ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр., тис. грн.

Для подальшого аналізу фінансову діяльність підприємства ПрАТ «Домінік» необхідно провести поглиблене дослідження в розрізі коефіцієнтів. У складі ключових груп коефіцієнтів як правило розглядають показники майнового стану, ліквідності, платоспроможності (фінансової стійкості) та ділової активності. За результатами проведеного аналізу отримані наступні значення коефіцієнтів за аналізований період (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 – Аналіз фінансового стану ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр.

Показник	Рік					Відхилення 2019 р. до 2015 р., +/-
	2015	2016	2017	2018	2019	
Показники майнового стану						
Коефіцієнт зносу	0,56	0,57	0,51	0,49	0,56	0,00

Продовження таблиці 3.3

Показник	Рік					Відхилення 2019 р. до 2015 р., +/-
	2015	2016	2017	2018	2019	
Показники майнового стану						
Коефіцієнт придатності	0,44	0,43	0,49	0,51	0,44	0,00
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства	0,17	0,19	0,34	0,30	0,22	0,04
Коефіцієнт співвідношення оборонних до необоротних активів	2,79	2,57	1,45	1,62	2,25	-0,55
Показники ліквідності						
Коефіцієнт покриття	4,99	5,47	5,01	7,38	8,75	3,76
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,95	3,09	3,26	3,91	6,19	3,24
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,08	0,72	1,03	1,31	3,58	2,50
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	179314	202735	181244	211682	254995	75681,00
Показники фінансової стійкості						
Коефіцієнт автономії	0,85	0,87	0,88	0,91	0,92	0,06
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,85	0,87	0,88	0,92	0,92	0,07
Коефіцієнт фінансування	0,17	0,15	0,13	0,10	0,09	-0,08
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	0,80	0,82	0,80	0,86	0,89	0,09
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,69	0,68	0,54	0,59	0,67	-0,02
Показники ділової активності						
Коефіцієнт оборотності активів	0,50	0,48	0,45	0,36	0,31	-0,19
Коефіцієнт оборотності основних засобів	1,73	1,82	1,33	0,94	0,92	-0,81
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,60	0,56	0,52	0,41	0,34	-0,26
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,72	0,66	0,70	0,60	0,47	-0,25
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	1,33	1,29	1,44	1,17	1,03	-0,30
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,79	1,63	1,59	1,51	1,46	-0,33
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,64	3,00	3,15	3,10	3,42	0,78
Операційний цикл, днів	271	280	250	309	351	80
Фінансовий цикл, днів	243	254	227	286	332	89

Одним із важливих показників, що характеризує рівень технічного

оснащення підприємства є коефіцієнт зносу основних засобів. Зменшення даного показника є позитивною тенденцією. Як видно з таблиці 3.3, його значення майже однакове протягом аналізованого періоду. Так, і у 2015 році, і у 2019 році знос становив 56 коп. з кожної гривні, інвестованої у покупку основних засобів.

Відповідно рівень господарської придатності основних засобів є невисоким. В середньому протягом аналізованого періоду придатними до експлуатації залишалися близько 44 % основних фондів.

Що стосується коефіцієнта реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства, то протягом періоду, аналізується він знаходиться в межах критичної позначки (0,2-0,3). Тому реальний виробничий потенціал даного підприємства низький і терміново потрібно шукати кошти для виправлення становища.

Коефіцієнт співвідношення оборонних до необоротних активів або коефіцієнт мобільності активів характеризує скільки гривень оборотних активів припадає на кожну гривню необоротних. Аналізуючи таблицю 3.3, можемо спостерігати погіршення гнучкості компанії, так як даний коефіцієнт протягом аналізованого періоду знизився на 0,55 одиниць.

В рамках дослідження наявності або відсутності достатньої кількості ресурсів, котрі можуть бути спрямовані на погашення поточних зобов'язань підприємства розраховують коефіцієнт покриття або коефіцієнт поточної ліквідності. Як видно з таблиці 3.3, на підприємстві цей показник значно переважає нормативне значення (2), тому можна стверджувати, що структура балансу є задовільною, а товариство платоспроможним.

Схожа тенденція спостерігається і з коефіцієнтом швидкої ліквідності, який також перевищує нормативне значення (1). Дана динаміка позитивно характеризує підприємство в частині наявності коштів для повного покриття зобов'язань.

Розглядаючи коефіцієнт абсолютної ліквідності встановлено, що протягом аналізованого періоду вище нормативного значення (0,1 до 0,2). Це може вказувати на проблеми на підприємстві і свідчити про неефективну стратегію управління.

Розглядаючи в окремій проекції показники чистого оборотного капіталу,

можемо проаналізувати як можливості підприємства покривати свої поточні зобов'язання, так і перспективи його подальшого розвитку. В частині аналізу даного складника для ПрАТ «Домінік» визначено, що у підприємства відсутня заборгованість за поточними зобов'язаннями, що визначає його фінансову стійкість. При цьому визначено тенденцію спрямування поточних зобов'язань на фінансування певної частини необоротних активів.

Аналізуючи значення коефіцієнта фінансової автономії або коефіцієнта фінансової незалежності визначено частку активів товариства, котрі можуть бути профінансовані за рахунок власних коштів. Проведений аналіз даного показника характеризується позитивною динамікою зростання у 2019 році, що вказує на здатність підприємства на 92 % фінансувати активи за рахунок власного капіталу.

За результатами аналізу ПрАТ «Домінік» доведено фінансову стійкість підприємства, визначено можливість прогнозування подальшої діяльності в довгостроковій перспективі, що підтверджує позитивна динаміка зростання коефіцієнта фінансової стійкості протягом аналізованого періоду. Так, у 2019 році він дорівнює 0,92, що означає, що 92 % активів компанії фінансуються за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань і ризик банкрутства мінімальний.

Коефіцієнт фінансування або коефіцієнт фінансової стабільності характеризує відношення власного капіталу до зобов'язань. Так як протягом аналізованого періоду значення показника нижче нормативного (0,67-1,5), то це може свідчити про наявність ризиків у веденні фінансової діяльності підприємства.

Аналіз коефіцієнта маневреності власного капіталу спрямований на проведення оцінки співвідношення часток власного капіталу, котрі можуть бути спрямовані на фінансування оборотних або необоротних активів. Протягом аналізованого періоду, спостерігається, що значення даного показника знаходиться вище нормативного (0,1 і вище), що свідчить про наявність на підприємстві належного обсягу власних фінансових ресурсів для фінансування оборотних та необоротних активів.

Для проведення аналізу ефективності використання ресурсів, котрі формуються з різних джерел використовують коефіцієнт оборотності активів. Так,

для аналізованого підприємства він мав тенденцію до зменшення – на 0,19 в 2019 році в порівнянні з 2015 роком, що вказує на позитивний фінансовий стан підприємства, котрий дозволяє переводити активи підприємства у ліквідні кошти.

Для характеристики співвідношення реалізованої продукції та залучених коштів проводиться аналіз коефіцієнта оборотності власного капіталу. Для аналізованого підприємства встановлена динаміка зниження даного показника. Так, у 2015 році було вироблено товарів на суму 60 грн на кожен гривню власних коштів, а у 2019 році було вже 34 грн на кожен гривню власних коштів.

Що стосується коефіцієнта оборотності оборотних активів, то він свідчить про кількість оборотів. Зниження оборотності від 0,72 у 2015 році до 0,47 у 2019 році призвело до зростання потреби в фінансових ресурсах.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості демонструє кількість оборотів дебіторської заборгованості. Протягом аналізованого періоду цей показник знизився на 0,33. Аналіз дебіторської заборгованості вказує на наявність різновекторних тенденцій впливу на фінансовий стан підприємства. З одного боку, встановлена динаміка може привести зростання фінансових витрат, котрі обумовлені необхідністю залучення додаткових кредитних коштів. З іншого боку розширення обсягів кредитування клієнтів забезпечить зростання обсягів реалізованої продукції.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується. Протягом аналізованого періоду цей коефіцієнт має тенденцію до зростання.

Порівнюючи суму кредиторської та дебіторської заборгованості можна зробити висновок, що аналізоване підприємство використовує кредиторську заборгованість для фінансування власних дебіторів.

Операційний цикл характеризує тривалість періоду, протягом якого підприємство купує сировину, виготовляє продукцію, зберігає її до моменту продажу та отримує гроші за реалізовану продукцію. Його збільшення протягом аналізованого періоду на 80 днів свідчить про зниження ділової активності підприємства.

Фінансовий цикл – термін, протягом якого підприємство отримує кошти за оплату сировини та матеріалів постачальниками та за відвантажену продукцію, тобто період погашення кредиторської та дебіторської заборгованості. Його збільшення на 89 днів – негативна тенденція, яка свідчить про потребу підприємства у коштах для купівлі оборотних засобів.

Проведений аналіз фінансовий стан ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр. визначив наявність низки тенденцій. Майновий стан підприємства демонструє досить високий рівень зносу, тобто в основному підприємство працює на зношених засобах. В розрізі оцінки ліквідності підприємства підтверджена його ліквідність та платоспроможним, оскільки проаналізовані коефіцієнти значно перевищують нормативні значення. Підтверджено фінансову стійкість та стабільну діяльність підприємства за результатами оцінки коефіцієнтів платоспроможності (фінансової стійкості). Доведено конкурентоспроможну діяльність підприємства за результатами аналізу коефіцієнтів ділової активності. Також підтверджено спроможність підприємства виконувати свої зобов'язання.

4 Аналіз складу та ефективності використання фінансових результатів ПрАТ «Домінік»

Основною фінансовою категорією, яка відтворює додатній фінансовий результат діяльності будь-якого підприємства, вказує обсяг та якість виробленої продукції та рівень собівартості є прибуток. Одним із стратегічних напрямів розвитку ПрАТ «Домінік» являється формування чистого прибутку та гарантування прибутку.

Максимізація прибутку, яка являється завданням фінансової керівної ланки фінансового управління може бути досягнута за рахунок прийняття ефективних управлінських рішень, щодо капітальних видатків, формування структури та вартості капіталу, доходів та витрат, основного та оборотного капіталу. Результатом ефективного управління фінансами підприємства є стабільне зростання прибутку.

Аналітичні дані для аналізу фінансових результатів ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр. наведені в таблиці 4.1.

Проаналізувавши дані таблиці 4.1 за 2015–2019 рр. встановлено відсутність сталої тенденції щодо формування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Так, визначено його зростання в період за 2015–2017 рр. та скорочення в 2018–2019 рр. Хоча в цілому, протягом періоду, який аналізується відбулося зниження даного показника на 65402 тис. грн або майже 12 %.

Як вже зазначалося ПрАТ «Домінік» веде прибуткову діяльність, хоча загалом протягом аналізованого періоду спостерігається скорочення чистого прибутку на 23827 тис. грн. або 52,9 %.

Скорочення собівартості реалізованої продукції протягом аналізованого періоду відбулося на 49825 тис. грн. хоча до 2017 року спостерігалось її збільшення.

Встановлено скорочення валового прибутку у 2019 році 15577 тис. грн. або 14,36 % в порівнянні з 2015 роком.

Таблиця 4.1 – Динаміка показників формування фінансових результатів
ПрАТ «Домінік» за 2015–2019 рр., тис. грн.

Показник	Рік					Відхилення 2019 р. до 2015 р., +/-
	2015	2016	2017	2018	2019	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	568070	627639	661401	565951	502668	-65402
Собівартість реалізованої продукції	459602	512966	538909	454368	409777	-49825
Валовий прибуток	108468	114673	122492	111583	92891	-15577
Інші операційні доходи	26142	10157	9700	9159	13863	-12279
Адміністративні витрати	25289	26254	32094	28361	29362	4073
Витрати на збут	33689	38195	43296	46268	45285	11596
Інші операційні витрати	22041	14774	11057	20624	12249	-9792
Фінансовий результат від операційної діяльності	53591	45607	45745	25489	19858	-33733
Інші фінансові доходи	990	2728	1728	2403	7796	6806
Фінансові витрати	-	-	-	55	515	460
Інші витрати	35	132	331	207	732	697
Фінансовий результат до оподаткування	54546	48203	47142	27630	26407	-28139
Податок на прибуток	9504	8498	8665	5158	5192	-4312
Чистий фінансовий результат	45042	39705	38477	22472	21215	-23827

Що стосується інших операційних доходів, то вони мають нестійку тенденцію, хоча загалом протягом періоду, що аналізується скоротилися. Так, до 2017 року спостерігається різке скорочення, а починаючи з 2018 року та у 2019 році вони зростають.

Адміністративні витрати та витрати збут загалом протягом аналізованого періоду зростають. Так, адміністративні витрати зростають до 2017 року, у 2018 році скорочуються, а у 2019 році знову зростають. Витрати ж на збут стабільно зростають до 2018 року, а в 2019 році – трішки скорочуються.

Інші операційні витрати на протязі періоду, що аналізується мають неоднозначну тенденцію. Так, у 2015 році вони становили 22041 тис. грн., а у 2019 році – 12249 тис. грн. Хоча даний показник скорочувався до 2017 року, потім у 2018 році зріс майже в 2 рази, а у 2019 році зменшився.

Фінансовий результат від операційної діяльності також має стійку тенденцію до зменшення. Його скорочення зумовлене зменшення інших операційних витрат. В кількісному вимірі скорочення фінансового результату від операційної діяльності у 2019 році склало 33733 тис. грн. або 62,95 % в порівнянні з 2015 роком.

Такі показники як інші фінансові доходи, фінансові витрати та інші витрати протягом аналізованого періоду загалом зросли.

Фінансовий результат до оподаткування має стійку тенденцію до скорочення. Так, у 2015 році він дорівнював 54546 тис. грн., а у 2019 році – 26407 тис. грн. Тож, спостерігається скорочення фінансового результату до оподаткування на 28139 тис. грн. або 51,59 %.

Скорочення податку на прибуток – позитивне явище. Загалом протягом періоду, який аналізується він зменшився на 4312 тис. грн.

Чистий фінансовий результат, в даному випадку прибуток має чітку тенденцію до скорочення та протягом аналізованого періоду зменшився майже у 2 рази.

Таблиця 4.2 – Вихідні дані для проведення факторного аналізу чистого прибутку ПрАТ «Домінік», тис. грн. за 2018–2019 рр.

Показник	Рік		Відхилення 2019 р. до 2018 р., +/-
	2018	2019	
Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (ЧД)	565951	502668	-63283
Собівартість реалізованої продукції (СРП)	454368	409777	-44591
Інші операційні доходи (ІОД)	9159	13863	4704
Адміністративні витрати (АВ)	28361	29362	1001
Витрати на збут (ВЗ)	46268	45285	-983
Інші операційні витрати (ІОВ)	20624	12249	-8375
Інші фінансові доходи (ІФД)	2403,0	7796,0	5393,0
Фінансові витрати (ФВ)	55	515	460
Інші витрати (ІВ)	207,0	732,0	525
Податок на прибуток (ППП)	5158	5192	34
Чистий фінансовий результат (прибуток) (ЧП)	22472	21215	-1257

Розмір чистого прибутку підприємства залежить від багатьох чинників: обсягу реалізації, собівартості реалізованої продукції, операційних витрат, інших

витрат та сплаченого податку на прибуток. На основі даних, які наведено в таблиці 4.2 визначимо вплив кожного фактору на розмір чистого прибутку ПрАТ «Домінік».

Вплив факторних показників на чистий прибуток (результативний показник) ПрАТ «Домінік» можна представити у вигляді адитивної моделі:

$$\text{ЧП} = \text{ЧД} - \text{СРП} + \text{ЮД} - \text{АВ} - \text{ВЗ} - \text{ЮВ} + \text{ІФД} - \text{ФВ} - \text{ІВ} - \text{ППП} \quad (4.1)$$

Визначимо вплив факторів на зміну чистого доходу від реалізації. Загальну зміну чистого доходу від реалізації знаходимо за формулою:

$$\Delta \text{ЧД}_{\text{заг}} = \text{ЧД}_1 - \text{ЧД}_0 = 502668 - 565951 = -63283 \text{ тис. грн} \quad (4.2)$$

Тобто, за звітний період чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 63283 тис. грн., що є результатом впливу двох факторів: ціни реалізації і обсягу реалізованої продукції (з урахуванням структури).

За даними Держкомстату України у 2019 р. проти 2018 р. (грудень до грудня) індекс цін становив 99,8% [2].

Розрахунок впливу цих факторів можна визначити наступним чином:

$$\Delta \text{ЧД}_{\text{ц}} = \text{ЧД}_1 - (\text{ЧД}_1 / I_{\text{ц}}) = 502668 - (502668 / 0,998) = -1007,35 \text{ тис. грн.} \quad (4.3)$$

$$\Delta \text{ЧД}_{\text{опр}} = (\text{ЧД}_1 / I_{\text{ц}}) - \text{ЧД}_0 = (502668 / 0,998) - 565951 = -62275,65 \text{ тис. грн} \quad (4.4)$$

Таким чином, зменшення цін сприяло скороченню чистого доходу від реалізації на 1007,35 тис. грн., а зменшення обсягу реалізованої продукції – на 62275,65 тис. грн.

Аналогічно розраховується, вплив чинників на зміну собівартості реалізованої продукції:

$$\Delta \text{СРП}_{\text{заг}} = \text{СРП}_1 - \text{СРП}_0 = 409777 - 454368 = -44591 \text{ тис. грн.} \quad (4.5)$$

Припустимо, що собівартість одиниці продукції змінилася лише за рахунок зовнішніх факторів, а саме за рахунок загальної зміни цін, тоді:

$$\Delta \text{СРП}_{\text{ц}} = \text{СРП}_1 - (\text{СРП}_1 / I_{\text{ц}}) = 409777 - (409777/0,998) = -821,2 \text{ тис. грн.} \quad (4.6)$$

$$\Delta \text{СРП}_{\text{о рп}} = (\text{СРП}_1 / I_{\text{ц}}) - \text{СРП}_0 = (409777/0,998) - 454368 = -43769,8 \text{ тис.} \quad (4.7)$$

грн.

Таким чином, за рахунок зменшення обсягу реалізованої продукції собівартість реалізованої продукції скоротилася на 43769,8 тис. грн., а за рахунок зміни цін – на 821,2 тис. грн. Як свідчать проведені розрахунки, зміна цін вплинула на чистий прибуток в складі двох показників: чистого доходу та собівартості. Причому вплив зміни цін на розмір чистого прибутку в складі чистого доходу і собівартості носить різноспрямований характер: зменшення чистого доходу від реалізації сприяє зменшенню чистого прибутку, а зменшення собівартості сприяє зростанню прибутку. З огляду на це, вплив зміни цін на розмір чистого прибутку можна визначити наступним чином:

$$\Delta \text{ЧП}_{\text{ц}} = \Delta \text{ЧД}_{\text{ц}} - \Delta \text{СРП}_{\text{ц}} = -19797,68 - 16139,15 = -35936,83 \text{ тис. грн.} \quad (4.8)$$

За рахунок зменшення цін чистий прибуток підприємства скоротився на -35936,83 тис. грн.

А тепер розрахуємо вплив інших факторів на зміну розміру чистого прибутку, а саме інших операційних доходів, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. При визначенні впливу цих факторів, слід врахувати, що адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат – це фактори зворотного впливу по відношенню до прибутку. У зв'язку з цим в розрахункову формулу 4.10 додається знак «←».

$$\Delta \text{ЧФР}_{\text{доуд}} = \text{ІОД}_1 - \text{ІОД}_0 = 13863 - 9159 = 4704 \text{ тис. грн} \quad (4.9)$$

$$\Delta \text{ЧП р} = - [(AB_1 + B3_1 + IOB_1) - (AB_0 + B3_0 + IOB_0)] = \quad (4.10)$$

$$- ((29362 + 45285 + 12249) - (28361 + 46268 + 20624)) = 8357 \text{ тис. грн}$$

Це означає, що збільшення інших операційних доходів призвело до збільшенню прибутку на 4704 тис. грн., а зменшення адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат призвело до збільшення прибутку в звітному році на 8357 тис. грн.

Також фактором впливу на зміну чистого фінансового результату є зміна розміру доходів та витрат від інвестиційної та фінансової діяльності. З огляду на це, вплив зміни доходів та витрат від інвестиційної та фінансової діяльності на розмір чистого прибутку можна визначити наступним чином. Так як зміна витрат від інвестиційної та фінансової діяльності – це фактор зворотного впливу по відношенню до прибутку. У зв'язку з цим в розрахункову формулу 4.12 додається знак «←».

$$\Delta \text{ЧФР}_{\text{ДФД}} = (\text{ІФД}_1 - \text{ІФД}_0) = 7796,0 - 2403,0 = 5393,0 \text{ тис. грн} \quad (4.11)$$

$$\Delta \text{ЧФР}_{\text{ВФД}} = - ((\text{ФВ}_1 + \text{ІВ}_1) - (\text{ФВ}_0 + \text{ІВ}_0)) = - ((515 + 732,0) - (55 + 207,0)) = -985 \text{ тис. грн} \quad (4.12)$$

Отже, збільшення доходів від інвестиційної та фінансової діяльності призвело до збільшення чистого прибутку на 5393 тис. грн, а збільшення витрат – до скорочення прибутку на 985 тис. грн.

На останньому етапі розрахуємо рівень впливу величини сплаченого податку на прибуток. У цьому випадку справедлива формула (4.13):

$$\Delta \text{ППП} = - (\text{ППП}_1 - \text{ППП}_0) = - (5192 - 5158) = -34 \text{ тис. грн} \quad (4.13)$$

Збільшення розміру сплаченого податку на прибуток обумовило зниження розміру чистого прибутку на 34 тис. грн.

У таблиці 4.3 проведемо узагальнення впливу факторів, що формують розмір чистого прибутку ПрАТ «Домінік».

Таблиця 4.3 – Зведена таблиця впливу факторів на чистий прибуток ПрАТ «Домінік» за 2019 р.

Показник	Сума, тис. грн.
1. Зміна чистого прибутку за рахунок зміни чистого доходу від реалізації в т.ч.:	
- зміни цін	-1007,35
- зміни обсягу реалізованої продукції	-62275,65
2. Зміна чистого прибутку за рахунок зміни витрат на виробництво в т.ч.:	-44591
- зміни обсягу реалізованої продукції	-821,2
- зміни цін	-43769,8
3. Зміна інших операційних доходів	4704
4. Зміна адміністративних витрат, витрат на збут і інші операційні витрати	8357
5. Зміна розміру доходів від інвестиційної та фінансової діяльності	5393
6. Зміна витрат від інвестиційної та фінансової діяльності	-985
7. Зміна чистого прибутку за рахунок зміни податку на прибуток	-34

Дані таблиці свідчать про те, чистий прибуток зменшується за рахунок скорочення обсягу реалізованої продукції на 62275,65 тис. грн. і за рахунок зменшення ціни на 1007,35 тис. грн., що в цілому складає 63283 тис. грн. А показники, які формують витрати виробництва призвели до зниження чистого прибутку на 44591 тис. грн., але найбільше зниження відзначено за рахунок скорочення цін на 43769,8 тис. грн. Збільшення інших операційних доходів та доходів від інвестиційної та фінансової діяльності призвело до збільшення чистого прибутку на 4704 тис. грн та 5393 тис. грн відповідно. Скорочення адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат зумовило зростання прибутку на 8357 тис. грн, а зростання витрат від інвестиційної та фінансової діяльності – до зменшення чистого прибутку на 985 тис. грн. Збільшення фінансового результату до оподаткування призвело до збільшення сплаченого податку на прибуток підприємства на 34 тис. грн. Таким чином, найбільший вплив на скорочення чистого прибутку ПрАТ «Домінік» у 2019 р. порівняно з 2018 р. на тис. грн відбувається за рахунок зменшення обсягів реалізації.

У таблиці 4.4 наведено розрахунок прогнозованих показників ПрАТ «Домінік», які впливають на формування чистого фінансового результату на 2020–2022 рр.

Як зазначалося вище, найбільший вплив на скорочення чистого прибутку аналізованого підприємства відбувається за рахунок зменшення обсягів реалізації.

Таблиця 4.4 – Фактичні та прогнозовані показники фінансового результату ПрАТ «Домінік», тис. грн.

Показник	Середньорічні показники за 2015-2019 рр.	Факт 2019 рік	Прогнозовані показники		
			2020 р.	2021 р.	2022 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	585146	502668	537855	575505	615790
Собівартість реалізованої продукції	475124	409777	430266	451779	474368
Валовий прибуток	110021	92891	107589	123725	141422
Інші операційні доходи	13804	13863	13863	13863	13863
Адміністративні витрати	28272	29362	29362	29362	29362
Витрати на збут	41347	45285	45285	45285	45285
Інші операційні витрати	16149	12249	12249	12249	12249
Фінансовий результат від операційної діяльності	38058	19858	34556	50692	68389
Інші фінансові доходи	3129	7796	7796	7796	7796
Фінансові витрати	114	515	515	515	515
Інші витрати	287	732	732	732	732
Фінансовий результат до оподаткування	40786	26407	41105	57241	74938
Податок на прибуток	7403	5192	7399	10303	13489
Чистий фінансовий результат	33382	21215	33706	46938	61449

Припустимо, що чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) буде зростати в прогнозовані роки на 7 % (береться середній темп зростання показника у роки його збільшення).

Собівартість реалізованої продукції повинна зростати, проте її темпи не повинні перевищувати темпи зростання чистого доходу від реалізації продукції. Отже в прогнозовані роки собівартість реалізованої продукції буде зростати на 5 %.

Інші операційні доходи, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, інші фінансові доходи, фінансові витрати та інші витрати залишаються на рівні 2019 року.

Для отримання прогнозованого обсягу чистого прибутку на товаристві необхідно: здійснювати постійний моніторинг ринку виробництва та продажів товарів, знаходити нові ринку збуту товарів, розширяти асортимент продукції, формувати набір додаткових платних торговельних послуг; здійснювати прискорення швидкості обігу оборотних активів, що впливатиме на зростання надходження грошових коштів і призводитиме до збільшення товарообороту ПрАТ «Домінік».

Таким чином, для збільшення чистого прибутку досліджуваного підприємства необхідно розробляти систему заходів, які в першу чергу, повинні бути направлені на зниження обсягу собівартості виробленої продукції, знаходити більш дешевшу сировину та замітники продукції, зменшення витрат на збут товарів і визначати шляхи щодо зростання обсягу реалізації товарів. Збільшення доходів від реалізації продукції кондитерської фабрики можливе за рахунок запровадження окремих маркетингових інструментів, таких як: управління асортиментом та якістю товарів, упаковка, реклама тощо, що в кінцевому результаті що призведе до розширення кола споживачів та сприятиме підвищенню ефективності та прибутковості діяльності товариства.

Як відомо, ступінь прибутковості будь-якого підприємства визначається показниками рентабельності.

Рентабельність розглядається як відносний вимір прибутковості та визначає ефективність ведення господарської та фінансової діяльності підприємства. Існує низка підходів до визначення показників рентабельності. При цьому в якості ключового показника виступає певний вид прибутку на вкладений капітал, прибуток від реалізації продукції, прибуток від операційної діяльності тощо. Розрахунок коефіцієнтів рентабельності дозволяє провести якісну характеристику ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства [26].

У таблиці 4.5 наведено показники рентабельності підприємства «Домінік».

Таблиця 4.5 – Показники рентабельності підприємства ПрАТ «Домінік» за 2015-2019 рр., %

Показник	Рік					Відхилення за весь період, %
	2015	2016	2017	2018	2019	
Рентабельність сукупних активів	15,95	12,23	10,57	5,77	5,23	-10,72
Рентабельність власного капіталу	18,98	14,21	12,08	6,44	5,72	-13,26
Валова рентабельність продажів	19,09	18,27	18,52	19,72	18,48	-0,61
Чиста рентабельність продажів	7,93	6,33	5,82	3,97	4,22	-3,71
Рентабельність продукції	9,80	7,74	7,14	4,95	5,18	-4,62

Провівши аналіз показників рентабельності підприємства, можемо зробити наступні висновки. Всі показники протягом аналізованого періоду зменшилися.

Рентабельність сукупних активів характеризує ефективність використання активів. Вона значить скільки копійок чистого прибутку було отримано на кожен гривню активів. Так, прослідковується скорочення протягом аналізованого періоду даного показника від 15,95% у 2015 році до 5,23% у 2019 році.

Що стосується рентабельності власного капіталу, то вона вказує чи ефективно використовується власний капітал. Так, у 2015 році кожна залучена гривня власного капіталу дозволила отримати 18,98 коп. чистого прибутку, а у 2019 році цей показник становив тільки 5,72 коп.

Валова рентабельність продажів демонструє ефективність виробничої діяльності товариства. Встановлена динаміка скорочення на 0,61 %, вказує на зниження результативності діяльності підприємства. Дана динаміка обумовлена неефективною політикою ціноутворення.

Розглядаючи чисту рентабельність продажів, можна визначити в прогнозованому періоді кількісне зростання чистого прибутку за умови збільшення рівня збуту на одну гривню. Тобто яка частка прибутку залишиться у підприємства після вирахування всіх витрат. Тобто у 2015 році кожна гривня продажів продукції призвела до 7,93 коп. чистого прибутку, а у 2019 році – 4,22 коп.

Щодо рентабельності продукції, то вона дозволяє визначити ефективність поточних витрат та прибутковість реалізованої продукції. Фактично цей показник характеризує співвідношення між коштами, отриманими від продажу та тими коштами, які були витрачені на виготовлення та реалізацію продукції. Так, у 2015 році вона становила 9,8%, а у 2019 році – 5,18 %.

В розрізі досліджуваного напрямку ключовим заходом збільшення фінансового результату є зростання доходу від реалізації продукції. Загальновідомо що, дохід від реалізації продукції формується за рахунок отриманих коштів від продажу товарів, а саме кількості реалізованої продукції та ціни її реалізації. Для збільшення обсягів доходу від реалізації продукції, необхідно запровадити систему заходів спрямованих на зростання обсягів збуту підприємства. Для стимулювання збуту запроваджуються різні методи, такі як: надання знижок покупцям, помірне зменшеннями цін, розширення рекламних заходів. Кожне підприємство обирає для себе кращий варіант. Тип заходів залежить від розробленої маркетингової стратегії підприємства.

Ключовим внутрішнім чинником зростання платоспроможності підприємства є зниження собівартості продукції та скорочення витрат. Кожне підприємство характеризується наявністю низки факторів, котрі здійснюють безпосередній вплив на собівартість продукції. До складу яких можуть бути включені: обсяг реалізованої продукції, асортимент продукції, стан техніко-технологічного забезпечення, організація виробництва та оплата праці, ціна реалізації продукції. Враховуючи наведені складники визначено, що скорочення витрат в розрізі всіх видів ресурсів, що залучені до виробництва забезпечать зниження собівартості продукції.

Враховуючи специфіку діяльності підприємства важливим є забезпечення якості продукції, що окреслює необхідність контролю сировини.

До складу заходів, що позитивно впливають на фінансово-економічну діяльність підприємства належить забезпечення оптимальних обсягів дебіторської заборгованості. В даному контексті на підприємстві необхідно розробити систему розрахунку оптимальних строків платежів та форми розрахунків зі споживачами

(попередня оплата, з відстрочкою платежу, за фактом відвантаження продукції). В разі накопичення значних обсягів дебіторської заборгованості необхідним є збереження відстрочки платежу споживачам. Даний захід дозволить збільшити обсяг реалізації продукції, що відповідно забезпечить і зростання прибутку. Проте слід враховувати, що може виникнути ризик додаткових витрат пов'язаних із залученням короткострокових банківських кредитів для компенсації дебіторської заборгованості.

Пошук резервів зростання прибутку як один з напрямків покращення фінансово-економічної діяльності підприємства ключовим заходом визначає скорочення збутових та виробничих витрат. До складу яких належать: сировина, матеріали, енергія, амортизація основних фондів тощо.

На основі проведеного аналізу прибутку і рентабельності підприємства визначено наступні шляхи поліпшення фінансових результатів:

- діагностика та корегування чинників формування матеріальних та операційних перевитрат;
- розробка на підприємстві моделі обліку витрат в розрізі кожного виду діяльності з визначенням центрів відповідальності;
- розробити дисконтну політику, котра буде враховувати індивідуальні відносини з окремими категоріями покупців;
- удосконалити рекламну діяльність;
- проводити заходи з навчання і підготовки кадрів, підвищенню їх кваліфікації;
- впровадити мотиваційні чинники працівників матеріального характеру, які безпосередньо пов'язані з результатами діяльності товариства;
- впровадження системи контролю за умовами зберігання і транспортування продукції підприємства;
- розробити нові види продукції, які могли б зацікавити покупців та зайняти певну нішу на ринку;

– реалізовувати увесь товар, який зберігається на складах товариства, що дозволить зменшити витрати на утримання складських приміщень, скоротити терміни реалізації товару та пришвидшити оборотність робочого капіталу.

За результатами проведеного аналізу ПрАТ «Домінік» за 2015-2019 рр. підтверджено ведення ефективної фінансової політики підприємства, що забезпечило досягнення показників ефективності фінансової діяльності. При цьому розраховані абсолютні показники чистого прибутку в 2019 році вказують на формування негативної динаміки в порівнянні з попередніми роками. Проведений факторний аналіз продемонстрував, що одним із вагомих чинників впливу на чистий прибуток є скорочення обсягів реалізованої продукції.

Незважаючи на постійно діючі виклики зовнішнього середовища, підприємство має перспективи подальшого розвитку за рахунок ефективного управління та інших певних конкурентних переваг. Кондитерська промисловість взагалі має досить високий потенціал, який показується позитивними результатами провідних гравців навіть в умовах економічного спаду.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі запропоновано вирішення актуальної наукової проблеми щодо особливостей формування та аналізу фінансових результатів діяльності підприємств шляхом вивчення відповідного комплексу теоретичних і методологічних положень та практичних рекомендацій. Висновки та результати одержані у процесі дослідження можуть бути зведені до наступного.

Встановлено, що фінансовий результат досить складна категорія та виступає основним, загальним показником економічної ефективності. Він являє собою результат діяльності підприємства, який може бути прибутком або збитком та розраховується як різниця між доходами і витратами підприємства. Фінансовий результат, а саме прибуток є головною метою діяльності будь-якого підприємства та одним із важливих показників, що визначають ефективність його діяльності.

Для оцінки діяльності підприємства використовують різні підходи до класифікації видів фінансових результатів: за значенням підсумкового результату господарювання, за періодом формування, відповідно до видів діяльності, відповідно до фінансової звітності, згідно з методикою розрахунку фінансових показників.

Визначено, що вагоме місце в процесі здійснення аналізу фінансових результатів відводиться факторному аналізу, завдяки якому можна з'ясувати вплив факторів на величину результативного показника, а саме прибутку підприємства. За результатами факторного аналізу можна оцінити якість прибутку і можливі шляхи його зростання. Існує кілька методів факторного аналізу, за допомогою яких визначається фактор, який впливає на зміну результативного показника в порівнянні звітного року з попереднім. До них належать метод: ланцюгових замінів, абсолютних і відносних різниць, використання логарифмів тощо. зазначені методи засновані на методі елімінування, котрий означає усунення, виключення впливу всіх факторів на значення результативного показника, крім одного.

Проаналізовано ПрАТ «Домінік», відоме як «Полтавакондитер» – товариство

харчової промисловості, яке знаходиться в місті Полтава, та виробляє солодоці. Основним видом діяльності є виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів. Можемо відмітити, що протягом аналізованого періоду чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) не мав стійкої тенденції до змін. Однак, за період з 2015 по 2017 роки даний показник зростав, а починаючи з 2018 року і у 2019 році він зменшується. В цілому зменшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2019 році в порівнянні з 2015 роком становило 65402 тис. грн, або 11,51 %. ПрАТ «Домінік» веде прибуткову діяльність, хоча загалом спостерігається зменшення прибутку на 23827 тис. грн. або 52,9 % в 2019 році порівняно з 2015 роком. Так, розмір отриманого чистого фінансового результату в 2015 році склав 45042 тис. грн., а у 2019 році – 21215 тис. грн. Майновий стан підприємства демонструє досить високий рівень зносу, тобто в основному підприємство працює на зношених засобах. В розрізі оцінки ліквідності підприємства підтверджена його ліквідність та платоспроможним, оскільки проаналізовані коефіцієнти значно перевищують нормативні значення. Підтверджено фінансову стійкість та стабільну діяльність підприємства за результатами оцінки коефіцієнтів платоспроможності (фінансової стійкості). Доведено конкурентоспроможну діяльність підприємства за результатами аналізу коефіцієнтів ділової активності. Також підтверджено спроможність підприємства виконувати свої зобов'язання.

Доведено, що на зміну чистого прибутку ПрАТ «Домінік» найбільший вплив здійснила зміна обсягу реалізованої продукції. Чистий прибуток зменшується за рахунок скорочення обсягу реалізованої продукції на 62275,65 тис. грн. і за рахунок зменшення ціни на 1007,35 тис. грн., що в цілому складає 63283 тис. грн. А показники, які формують витрати виробництва призвели до зниження чистого прибутку на 44591 тис. грн., але найбільше зниження відзначено за рахунок скорочення цін на 43769,8 тис. грн. Збільшення інших операційних доходів та доходів від інвестиційної та фінансової діяльності призвело до збільшення чистого прибутку на 4704 тис. грн та 5393 тис. грн відповідно. Скорочення адміністративних витрат, витрат на збут і інших операційних витрат зумовило

зростання прибутку на 8357 тис. грн, а зростання витрат від інвестиційної та фінансової діяльності – до зменшення чистого прибутку на 985 тис. грн. Збільшення фінансового результату до оподаткування призвело до збільшення сплаченого податку на прибуток підприємства на 34 тис. грн.

До шляхів поліпшення фінансових результатів віднесено: діагностика та корегування чинників формування матеріальних та операційних перевитрат; розробка на підприємстві моделі обліку витрат в розрізі кожного виду діяльності з визначенням центрів відповідальності; розробка дисконтної політики, котра буде враховувати індивідуальні відносини з окремими категоріями покупців; удосконалення рекламної діяльності; проведення заходів з навчання і підготовки кадрів, підвищенню їх кваліфікації; розробка і введення системи матеріального стимулювання персоналу; впровадження системи контролю за умовами зберігання і транспортування продукції підприємства; розробка нових видів продукції; реалізація усього товару, який зберігається на складах товариства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архів статистичної інформації [Електронний ресурс] / Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) або Stock market infrastructure development agency of Ukraine (SMIDA) – Режим доступу: <http://smida.gov.ua>.
2. Архів статистичної інформації [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
3. Архів статистичної інформації [Електронний ресурс] / ПрАТ «Домінік». – Режим доступу: <https://dominik.ua>.
4. Багацька К. В. Фінансовий аналіз: підручник / К. В. Багацька, Т. А. Говорушко, О. О. Шеремет – К., 2014. – с. 320 с.
5. Балдик Д. О. Формування фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств / Д. О. Балдик // Молодий вчений. – 2016. – № 5.
6. Бедринець М. Д. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
7. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навчальний посібник [2-ге вид., перероб. і доп]. / М. М. Бердар.– К.: Видавець Паливода А.В., 2012. – 464 с.
8. Берест М. М. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / М. М. Берест. –Харків :ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 164 с.
9. Бланк І. О. Управління фінансами підприємств : підручник /І. О. Бланк, Г. В. Ситник, В. С. Андрієць. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 792 с
10. Грабовецький Б. Є. Фінансовий аналіз та звітність : навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький, І. В. Шварц. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – 281 с.
11. Дейнека О. В. Сутність поняття «фінансовий результат» та особливості його формування / О. В. Дейнека, О. А. Остапенко // Молодіжн. наук. вісн. УАБС НБУ. Економічні науки. – 2013. – № 4.

12. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність: практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця: ВНТУ, 2017. – 143 с.
13. Загородній А. Г. Облік і аудит: термінологічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Г. О. Партин. – Львів: Центр Європи, 2002. – 671 с.
14. Курило О. Б. Фінанси підприємств: підручник / О. Б. Курило, Л. П. Бондаренко, О. И Вівчар [та ін.]. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 340 с.
15. Лондар С. Л. Фінанси: Навч. посіб. С. Л. Лондар, О. В. Тимошенко – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 384 с.
16. Лучко М. Р. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль: ТНЕУ, 2016 – 304с.
17. Лучко М. Р. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль: ТНЕУ, – 2016 – 304 с
18. Малій О. Г. Фінансовий аналіз: курс лекцій / О. Г. Малій. – Харків: ХНТУСГ, 2018. – 163с.
19. Мних Є. В. Фінансовий аналіз : підручник / Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. –К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536с.
20. Нестеренко В. Ю. Економіка виробництва: конспект лекції / В. Ю. Нестеренко, І. І. Токар. – Харків, 2012. – 154 с.
21. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Фінанси підприємств» за ОР «Бакалавр» для студентів денної та заочної форм навчання економічних спеціальностей / укл.: Т. М. Винник. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2017. – 80 с.
22. Отенко І. П. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Іващенко. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015.– 156с.
23. Пантелєєв В. П. Словник бухгалтера та аудитора / В. П. Пантелєєв, О. С. Сніжко. – Київ: Інформ.-аналіт. агентство, 2009. – 239 с.
24. Патарідзе-Вишинська М. В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід / М. В. Патарідзе-Вишинська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – №2.

25. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства: підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с.
26. Подольська В. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
27. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>.
28. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
29. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>.
30. Скалюк Р. В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств / Р. В. Скалюк // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2010. – № 18(1).
31. Сокольська Р. Б. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Частина І. Аналіз фінансової звітності / Р. Б. Сокольська, В. Д. Зелікман, Т. В. Акімова – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2015. – 92 с.
32. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Ю. М. Тютюнник, Л. О. Дорогань-Писаренко, С. В. Тютюнник. – Полтава: ПДАА, 2016. – 430 с.
33. Фінанси підприємств: навч. посібник / ред. Г. Я. Аніловська, І. Б. Висоцька. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 440 с.
34. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 460 с.

35. Фінанси підприємств: підручник / О. Д. Данілов, Л. П. Довгань, М. Д. Бедринець [та ін.]; за ред. О.Д. Данілова. – К.: Комп'ютер прес, 2005. – 250с.
36. Фінанси: підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій [та ін.]; за ред. І. О. Лютого. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 720 с.
37. Фінансовий аналіз : Навч. метод. посіб. / За заг. ред. С. М. Безрутченка. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – 274с.
38. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека [та ін.]; за ред. І. О. Школьник. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 368с.
39. Шипіна С. Б. Сутність поняття «фінансові результати» як об'єкта бухгалтерського обліку / С. Б. Шипіна // Вісник ЖДТУ. – 2012. № 1(59).
40. Ярошевич Н. Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. – Львів: Видавництво «Простір-М», 2018. – 298с.

